

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır
Yakup Güneş

“Gümrükte Gündem”in Temmuz ayı ana konularından biri olarak gümrük vergilerini ve cezalarını da içeren kamu alacaklarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin Kanun Tasarısı karşımıza çıkmaktadır.

İçerisinde bazı kamu alacaklarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin hükümlerin de yer aldığı “İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun Tasarısı” TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilmiştir. Söz konusu Kanun Tasarısı'nın 83. maddesinde; gümrük vergileri ile cezalarının yapılandırılması ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır. Anılan madde ile planlanan yapılandırmaya ilişkin detaylara aşağıda kısaca yer verilmiştir:

- a. Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince, **30.04.2014** tarihinden (bu tarih dahil) önce 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve ilgili diğer kanunlar kapsamında gümrük yükümlülüğü doğan ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilen gümrük vergileri, idari para cezaları, faiz, gecikme faizi ve gecikme zammı alacaklarından **kesinleşmiş olması** şartı aranacaktır.

Bu madde hükmünden yararlanmak isteyen borçluların maddede belirtilen şartların yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmamaları gerekmektedir.

Bu borçluların maddede öngörülen şartların yanı sıra bu Kanun'un yayımlandığı tarihi izleyen **ikinci ayın sonuna kadar** başvuruda bulunmaları şartı da bulunmaktadır.

- b. Gümrük vergileri tabiri, ilgili mevzuat uyarınca eşyanın ithali veya ihracında uygulanan ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı gümrük idarelerince takip ve tahsil edilen gümrük vergisi, diğer vergiler, eş etkili vergiler ve mali yüklerin tümü olarak ifade edilmektedir.

- c. Bu Kanun'un yayımlandığı tarih itibarıyla;

- Vadesi geldiği halde ödenmemiş olan ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan gümrük vergileri ile bu vergilere bağlı cezaların ödenmemiş kısmının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanun'un yayımlandığı tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın bu maddede belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla, alacak asıllarına bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilecektir. Bu kapsamdaki vergi aslı ve cezalarda bir indirim söz konusu olmayacaktır.
- Vadesi geldiği halde ödenmemiş olan ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve bir vergi aslına bağlı olmaksızın 4458 sayılı Kanun ve ilgili diğer kanunlar kapsamında kesilmiş olan idari para cezaları ile 30.03.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kanun'un iştirak hükümleri nedeniyle kesilmiş olan idari para cezalarının % 50'si bu maddede belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla cezaların kalan % 50'sinin tahsilinden vazgeçilecektir.
- Eşyanın gümrüklenmiş değerine bağlı olarak kesilmiş olan idari para cezaları ile ilgili olarak söz konusu cezaların ve varsa gümrük vergileri aslının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanun'un yayımlandığı tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın bu maddede belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla, alacak asıllarına bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilecektir.
- Ödenmemiş alacağın sadece fer'i alaktan ibaret olması halinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutar tahsil edilecektir.

Tasarı aynen yasalarsa yukarıda yer verilen düzenlemeler Kanun'un yayım tarihinde yürürlüğe girecektir.

Temmuz ayında öne çıkan diğer mevzuat değişiklikleri aşağıdaki gibidir.

1. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda değişiklikler yapıldı.

28 Haziran 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda yapılan en önemli değişiklik bazı suç tanımlarında olmuştur. Özellikle 3'üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan "sahte belge kullanmak suretiyle" ibaresi yerine "aldatıcı işlem ve davranışlarla" şeklinde değiştirilmiş ve suç tanımı genişletilmiştir. Bu değişiklikten sonra hileli bir ya da birkaç hareket ya da hileli bir kayıt "aldatıcı işlem ve davranış" olarak yorumlanabilmektedir. Bu tanımlama sahte bir evrakı içereceği gibi sahte evrak olmadan da bu hileli davranış gerçekleşebilmektedir. Dolayısıyla, bu değişikliklerle birlikte sadece evrak bazında değil, bir bütün olarak Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında yargılanmaya mahal vermemek için daha dikkatli olunması gerekmektedir.

2. Test ve deneme amacıyla getirilen eşyanın geçici ithalatı hakkında genelge yayımlandı.

2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar'ın 34'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile test ve deneme tabii tutulmak amacıyla gönderilen eşyanın tam muafiyet kapsamında geçici ithalatının yapılması öngörülmüş ve bu kapsamda gönderilen eşyanın;

- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Ar-Ge Merkezi Belgesi verilen firmalar tarafından geçici ithal edilmesi durumunda 24 aya kadar,
- Diğer firmalar tarafından geçici ithal edilmesi halinde ise 6 ay süreyle,

tam muafiyet kapsamında geçici ithal edilmesi mümkündür.

Söz konusu eşya için süre uzatımı talebinde bulunulması durumunda, süre uzatım talebinin yetkilendirilmiş gümrük müşaviri tarafından düzenlenecek GC1 kodlu tespit raporuna göre Gümrük Yönetmeliği'nin 380'inci maddesi kapsamında gümrük idaresince değerlendirilmesi, süre uzatımının uygun bulunması halinde ek süre boyunca tam muafiyet uygulamasına devam edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, geçici ithalat rejimi kapsamında test ve denemeye tabii tutulması sonucunda hasar gören, bozulan veya bir daha kullanılamayacak hale gelen eşyanın, Gümrük Kanunu'nun 164'üncü maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde hazineye hiçbir masraf getirmeyecek şekilde gümrük idaresinin gözetiminde imhası mümkün bulunmaktadır. İmhası talep edilen söz konusu eşyanın tahrip olmasının Kanun'un 186'ncı maddesinde belirtilen nedenlerden kaynaklandığının kanıtlanması halinde gümrük yükümlülüğü doğmayacaktır.

3. Bazı akaryakıt ve ham petrolün Türkiye'de taşınmasına ilişkin kararda değişiklik yapıldı.

Ham Petrol ve Jet Yakıtının Türkiye Üzerinden Karayolu ve Demiryolu ile Taşınmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapan Karar, 4 Temmuz 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.

Söz konusu değişiklik ile 18.07.2011 tarihli ve 2011/2033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi; "Ancak ülke menfaati açısından gerekli olan hallerde bu Karar kapsamındaki ürünün karayolu veya demiryolu ile transitine veya ihracına izin verilebilir" şeklinde değiştirilerek ülke menfaati için, bazı akaryakıt ürünleri ve ham petrol transitinin yanı sıra, ihracatı için de izin verilebileceği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, Karar'ın geçici 2'nci maddesinin birinci fıkrası ile Irak'ın ihtiyacı olan benzin ve motorin transitine veya ihracına bu maddenin yayımı tarihinden itibaren beş yıl süre ile izin verilebileceği belirtilmiştir. Değişiklik neticesinde, Irak'ın ihtiyacı olan benzin ve motorin transitinin yanı sıra, ihracatının da 13.06.2017'ye kadar izin verileceği anlaşılmaktadır.

4. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF) konusuna ilişkin olarak Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 27 Haziran 2014 tarihli ve 1147826 sayılı tasarruflu yazısı yayımlandı.

T.C. Merkez Bankasının 02.01.2002 tarihli 2002/YB-1 sayılı Sermaye Hareketleri Genelgesinde; Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından nakdi kredi temin etmelerinin bu kredileri bankalar aracılığıyla kullanmaları kaydıyla serbest olduğu, söz konusu kredilerin mutlaka Türkiye'deki bankalar aracılığıyla yurda getirilerek kullanılmasının gerektiği, ancak Genelge'nin 2 numaralı ekinde yer alan ihracat kredi ve ihracat kredisi garanti kuruluşlarının listesinde kayıtlı kuruluşların garantisi kapsamında yurt dışından sağlanan kredilerin doğrudan yurt dışındaki ihracatçı firmaya ödenmesi durumunda bu şartın aranmayacağı açıklamalarına yer verilmiştir.

Ayrıca, T.C. Merkez Bankasının 12.09.1996 tarihli ve 96/3 sayılı talimatında, bedelleri anılan bankanın Sermaye Hareketleri Genelgesi'nde belirtilen esaslar çerçevesinde sağlanan kredilerden karşılanmak suretiyle ödenen ithalatta bankalarca döviz satım belgesi düzenlenmediğinden, mal bedelinin ödendiğinin gümrük idarelerine tevsikini teminen bankalarca firmalara, ilgili gümrüğe ibraz edilmek üzere mal bedelinin yurt dışındaki ihracatçıya ödendiğine dair bir yazının verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu düzenlemeyle, anılan Merkez bankası Genelgesi ekinde (EK:2) yer alan kuruluşların garantisi kapsamında (Eximbank) yurt dışından Türkiye'ye getirilmeksizin temin edilen krediler ile ithalatın finanse edilmesi durumunda, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden önce veya aynı tarihte bu bedelin satıcıya transfer edildiğinin banka yazısı ile tevsik edilirse KKDF tarhiyatı yapılmayacaktır.

5. İthalatta haksız rekabetin önlenmesi amacıyla alınan önlemler aşağıdaki gibidir.

- a. 4 Temmuz 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ ile 3920.20.21.00.19 gümrük tarife istatistik pozisyonunda yer alan eşyanın İran menşeli olanlarının ithalatında uygulanacak miktar kısıtlamasında yeni düzenleme yapılmıştır.

Yapılan değişiklikle; 2013/2 no'lu Tebliğ'in 4'üncü maddesi; "Kota dağıtımı, başvuru sırasına göre, ilk gelen ilk alır yöntemiyle yapılır. Bir ithal lisansında verilebilecek miktar 25.000 kg'ı aşamaz." iken, söz konusu değişiklik ile "Kota dağıtımı, başvuru sırasına göre, ilk gelen ilk alır yöntemiyle yapılır. Bir ithal lisansında verilebilecek miktar 45.000 kg'ı aşamaz." şeklini almıştır. Bu kapsamda tek seferde ithal edilebilecek miktar 25.000 kg iken 45.000 kg olmuştur.

- b. Çin Halk Cumhuriyeti menşeli "gazla çalışan anında su ısıtıcıları" eşyasına yönelik dumping soruşturması sonuçlanarak aşağıda GTİP'i, eşya tanımı, menşei ve üretici/ihracatçı firma ticaret unvanı ifade edilen eşyanın Türkiye'ye ithalatında, tabloda belirtilen oranlarda dumpinge karşı kesin önlem yürürlüğe konulmuştur.

GTİP	Eşyanın Tanımı	Menşe Ülke	Firma	Dampinge Karşı Önlem (CIF Bedelin %)
8419.11.00.00.00	Gazla çalışan anında su ısıtıcıları	Çin Halk Cumhuriyeti	Guangdong Vanward New Electric Co. Ltd.	53,41%
			Zhongshan Vatti Gas Appliance Stock Co. Ltd.	51,38%
			Guangdong Macro Gas Appliance Co. Ltd.	43,12%
			Ariston Thermo China Co. Ltd.	20,12%
			Diğerleri	59,65%

- c. Ukrayna menşeli ceviz ithalatında gümrük vergisi oranları düşürülmüştür.

17 Temmuz 2014 tarihli Resmi Gazete ile 20.12.1995 tarihli ve 95/7606 sayılı Kararnameye ek olarak 2014/6537 sayılı İthalat Rejim Kararına Ek Karar yayımlanmış ve buna göre, Ukrayna menşeli 0802.31.00.00.00 ve 0802.32.00.00.00 GTİP no.lu kabuklu ve kabuksuz cevizlerin ithalatında uygulanmakta olan % 66,2 oranındaki gümrük vergisi, 14.04.2015 tarihine kadar % 58,4'e; sonrası için ise % 50,8'e düşürülmüştür.